

редбачене ані старими, ані новими власниками. У 2011 р. вийшли з ринку через прихований продаж торговельні мережі «Rainford», у 2012 р. – «Оскар», у 2013 р. – Spar і «Наталка». Більшості постачальників досі не повернули кошти за поставлений товар.

У 2014 р. оголосила про вихід з ринку остання російська мережа – «Перекресток». І все знову пройшло за вже знайомимс сценарієм: експерти назвали вартість її продажу торговельній мережі «Vagus», а постачальники змушені спілкуватися і з боржником, так і з покупцем. Перший каже, що оплачувати вже не може, а другий, що ще не може. Далі буде те ж, що і з попередніми корпоративними мережами: переклад компанії в інший регіон і банкрутство. Ось тільки статтю Кримінального кодексу про доведення до банкрутства, в тому числі і в інтересах третіх осіб, ще ніхто не відміняв.

Таким чином, незалежно від сегменту, на якому працює підприємство роздрібною торгівлі, оптимізація бізнес-процесів вимагає чіткого реагування на зміну зовнішнього середовища. Прогноз розвитку галузі на 2014-2015 рр. залежить безпосередньо від економічної ситуація, що склалася в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хаммер М. Реінжинірінг корпорації: Манифест революції в бізнесі/ Майкл Хаммер, Джеймс Чампи; пер. с англ. Ю.Е.Корнилович. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2006. – 287с.
2. Топ-10 FMCG-ритейлерів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/business/1365109-top-10-fmcg-ritejleriv-ukrayini>.
3. Динаміка розвитку продовольчих ритейлерів знизилась в 2 рази. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://business-tv.com.ua/news/dinamika_rozvitku_prodoVOLchikh_ritejleriv_znizilasya_v_2_razii-108.html.
4. Дані взяті з корпоративних сайтів роздрібних торговельних мереж.

М. А. Коваленко,

*доктор економічних наук, професор,
завідуючий кафедри фінансів і кредиту*

Т. О. Мацієвич,

*асистент кафедри фінансів і кредиту,
Херсонський національний технічний університет*

ДО ПИТАННЯ ПРО ЦІНУ ДНІПРОВСЬКОЇ ВОДИ ДЛЯ КРИМУ

Реалії розвитку сучасного водокористування в Україні, особливо в частині управління водними ресурсами, роблять необхідним вдосконалення існуючих наукових підходів до ефективного розподілу цих ресурсів, які мають базуватись на принципах сталого розвитку. З огляду на це, доцільною є розробка пропозицій щодо економічних засобів стимулювання споживачів до раціонального використання прісної води і очищення забруднених стоків. Для виконання поставлених завдань конче необхідним є впровадження дієвого еколого-економічного механізму управління водними ресурсами, який ефективно працюватиме на всіх стадіях процесу споживання води.

Питання надходження зборів до бюджету України, пов'язаних з використанням водних ресурсів, їх основне призначення й напрямки використання досліджено, зокрема, такими науковцями як В. С. Кравців та П. В. Жук, які розкривають проблемні питання механізмів регулювання водокористування в умовах ринкової трансформації вітчизняної економіки; А.В. Головащенко, який досліджував значення ресурсних платежів для державного бюджету України, В. С. Міщенко, в праці якого висвітлюється проблема вдосконалення платежів за використання природних ресурсів. Проте у науковій літературі немає чітко визначених критеріїв дії організаційно-економічного механізму водокористування.

Нагальність розробки економічного механізму водокористування обумовлена організаційно-економічною специфікою водного господарства. Враховуючи те, що підприємства водного господарства «розкидані» по галузям економіки та управління ними знаходиться у

віданні різних міністерств та відомств, раціональне використання водних ресурсів передбачає узгодження дій всіх організацій, які пов'язані із споживанням та відтворенням води.

Протягом тривалого часу панувало уявлення про необмеженість водних ресурсів та відповідно про безоплатність їх отримання. Однак, з розвитком виробничих сил країни та особливо водомістких підприємств, що використовують технології, підвищення рівня забруднення водних джерел, виникненням протиріч між водокористувачами з приводу використання водних ресурсів, та, нарешті, з дефіцитом води в ряді басейнів великих річок, затрати суспільства на збільшення розташовуваних водних ресурсів та їх доведення до стандартів якості різко зросли. Стало очевидним, що вода є обмеженим та доволі дорогим для суспільства ресурсом.

Економічне регулювання водокористування – це комплекс заходів, які мають за мету покращення процесу водокористування та зменшення негативної дії на водні ресурси шляхом переважного використання загальноекономічних важелів. Оцінка економічного регулювання відбувається шляхом збору та аналізу інформації про величину затрат та платежів, та про їх ефективність в частині використання та охорони водних ресурсів [1, с. 58].

Основною проблемою у сфері водокористування в Україні є забруднення водних об'єктів, їх деградація та евтрофікація. Середній термін експлуатації без переоснащення гідротехнічних споруд становить 30-40 років, а подекуди й більше, їх моральне та фізичне зношення є причинами таких наслідків. Основні засоби комплексу водного господарства України, які включають в себе системи та споруди для водозабезпечення, зрошення та сільськогосподарського водопостачання, гідроелектростанції, системи територіального перерозподілу стоку, споруди та гідровузли для його регулювання, захисні споруди від шкідливої дії вод тощо, комплексні споруди очищення стічних вод, є капітало- й енергомісткими, а отже, їх відновлення вимагає чимало часу та значних витрат.

Нагадаємо, що відповідно до ст.323 Податкового кодексу України платниками збору за спеціальне використання води є водокористувачі – суб'єкти господарювання незалежно від форм власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи (крім бюджетних установ), постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи – підприємці, які використовують воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів (первинні водокористувачі) та/або від первинних або інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), та використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва.

Якість природних вод у річках та озерах України, а також прісних підземних вод в основному відповідає стандартам. У той же час, внаслідок використання великих об'ємів природних вод як пароутворювачів, розчинників, теплоносіїв і охолоджувачів та для промислового забору, у водоймища викидається значна кількість забруднювачів (табл.1).

Таблиця 1

Оперативна інформація щодо скидів на Дніпровських водосховищах, 2014р [2]

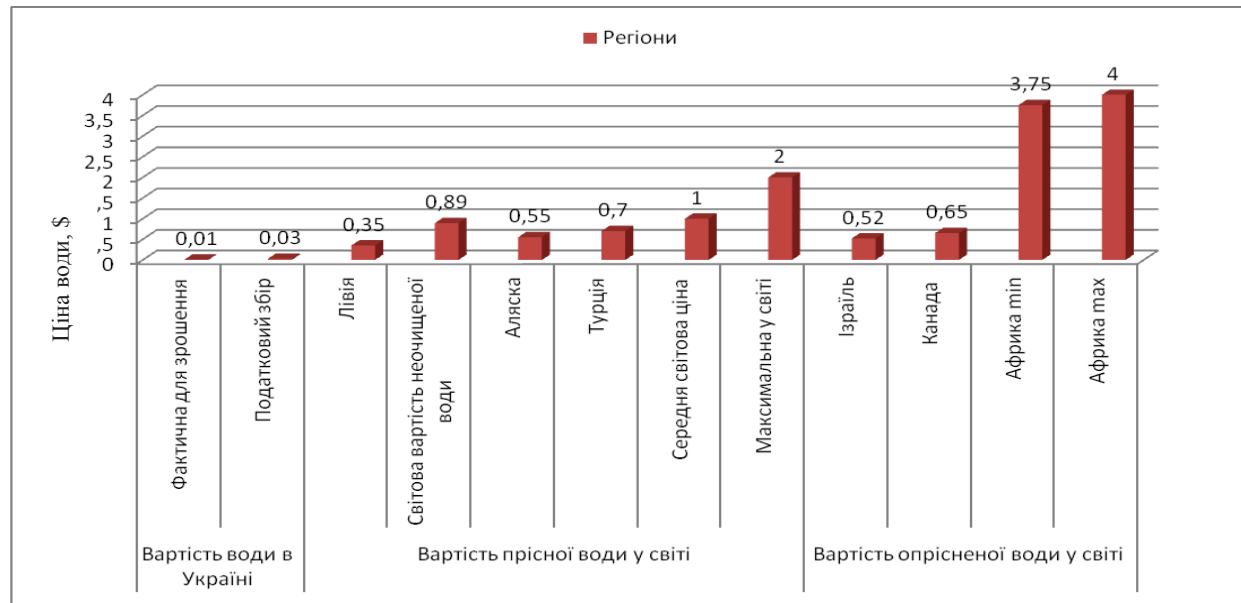
Водосховище	Середньодобовий скид, м ³ /с
Київське	1383
Канівське	1797
Кременчуцьке	752
Дніпродзержинське	848
Дніпровське	769
Каховське	527

Можна зауважити, що за даними Forbes, Автономна Республіка Крим (АРК) для Києва – економічно збитковий регіон. Так, за першу половину 2013 року Крим перерахував до Держбюджету 1,94 млрд. грн., а отримав 5,72 млрд. грн. Кримська енергосистема споживає близько 5,5 млрд. кВт год. З них 85% електроенергії надходить з України.

До найменш забезпечених регіонів України за кількістю місцевих водних джерел (річкові та підземні води) належить Крим. На одну особу припадає 400 куб.м. води, а по Україні – 1700. Півострів критично залежить від зовнішнього джерела водопостачання – Північно-Кримського каналу, який працює з 1963 року і забезпечує 75% водних потреб

півострова. Від каналу залежить водозабезпечення міст Старий Крим, Судак, Феодосія, Керч, Сімферополь та ін. Севастополь та Південний берег Криму мають інші водні джерела.

На рис. 1. Наведено дані про вартість води за регіонами світу та джерелами її надходження (добування).

• Складено авторами

Рис. 1. Вартість прісної води за регіонами і джерелами

Якби Україна продавала свою воду, що подається Північно – Кримським каналом, (за загальносвітовою практикою її ціна прирівнюється до вартості опрісненої води, приблизно \$0,65 за куб), то за потреби у 2 млрд куб.м. і при фактичному споживанні 1 млрд. куб.м Крим мав би сплачувати Києву \$487 млн. щорічно [3].

Про розуміння непересічної важливості водних ресурсів для життєдіяльності територіальної громади і необхідності їх оплати можуть свідчити, зокрема звітні дані, Міндоходів в АР Крим за січень 2014 року. До місцевого бюджету м. Сімферополя сплачено 404,9 тис.грн. збору за спеціальне використання водних ресурсів [4]. В порівнянні з аналогічним періодом 2013 року надходження збільшилися на 322,3 тис. гривень або у 49 разів [5].

Обсяги зборів від використання водних ресурсів є недостатніми для стимулювання раціонального використання і охорони вод відтворення водних ресурсів.

Основним варіантом вирішення проблеми є підвищення цих зборів. Однак, на нашу думку, підвищення ставок збору може привести до небажаних результатів, зокрема, неплатоспроможності суб'єктів збору, і, як наслідок, виключення їх з відносин використання зазначених ресурсів. Тому ставки зборів потрібно підвищувати з урахуванням обсягів, які використовує зазначений суб'єкт (має діяти принцип: чим більші обсяги використання природного ресурсу, відповідно, інтенсивніший вплив на навколишнє середовище, тим більша ставка збору за відповідний ресурс). Такий механізм буде доцільним саме в умовах підйому малого й середнього бізнесу. Доцільним було б також запровадження відповідних пільг для тих користувачів, які займаються поліпшенням та відтворенням водних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веклич О. О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні / О. О. Веклич. – К.: Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів, 2003. – 88 с.
2. Дніпровське басейнове управління водних ресурсів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dbuwr.com.ua/pro-upravlinnya.html>
3. Розлучення по-кримськи: Хто виграє, а хто програє в разі виходу АРК зі складу України // Forbes, 7 березня 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua>

4. Водокористувачі м.Сімферополя поповнили місцеву казну на 404,9 тис. грн. // Територіальні органи Міндоходів в Автономній Республіці Крим. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.crimea.minrd.gov.ua/media-ark/local-news/134467.html>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. № 944 «Про затвердження державної програми «Вода Криму» на 2013 – 2020 роки» із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 року № 8.

*М. О. Кужелєв,
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів і банківської справи,
Донецький національний університет*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Ефективне функціонування та розвиток українського ринку фінансових послуг, перш за все, залежить від наявності необхідної інфраструктури та діяльності професійних учасників. Особливої уваги потребує вивчення розвитку такого сегменту фінансового ринку як ринок цінних паперів. У структурі ринку цінних паперів можна виділити чотири основні категорії учасників:

- органи державного регулювання фондового ринку;
- емітенти;
- інвестори;
- суб'єкти професійної діяльності.

Відповідно до Закону «Про цінні папери та фондовий ринок» на ринку цінних паперів здійснюються такі види професійної діяльності:

1. Діяльність з торгівлі цінними паперами;
2. Діяльність з управління активами інституційних інвесторів;
3. Депозитарна діяльність;
4. Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку.

Відповідно до чинного законодавства професійні учасники ринку цінних паперів мають право поєднувати різні види діяльності, за винятком сполучення діяльності дилера або брокера з посередницькою діяльністю. Професійну діяльність з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку здійснюють торговці цінними паперами та банки.

Так, станом на 31.12.2013 р. в Україні зареєстровано 554 торговців цінними паперами [2], однак значними обсягами укладених угод на фондовому ринку можуть похвалитися лише деякі. Найбільш яскравими представниками даного виду діяльності є «Драгон Капітал», «ТАРГЕТ ТРЕЙД» і «АРТ КАПІТАЛ» (Таблиця 1) [3]. Перша та третя у ренкінгу компанії не перший рік здійснюють високоякісну професійну діяльність на фондовому ринку України, але друга у ренкінгу компанія була заснована у 2009 році і стрімко нарощує обсяги діяльності.

Інформаційні потоки між суб'єктами фондового ринку подано на наступній схемі (рис. 1) [1].